

vergadering **C256**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en
Dierenwelzijn

van 31 mei 2023

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Els Sterckx aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de onverdoofde castratie van biggen – 2578 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over vaccinatie tegen berengeur als alternatief voor biggencastratie – 2776 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een verbod op de castratie van biggen – 2698 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Klaas Sloomans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de subsidiestroom van de Franse Gemeenschap naar Franstalige vzw's in Vlaanderen – 2632 (2022-2023)	11

VRAAG OM UITLEG van Els Sterckx aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de onverdoofde castratie van biggen – 2578 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over vaccinatie tegen berengeur als alternatief voor biggencastratie – 2776 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over een verbod op de castratie van biggen – 2698 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Karl Vanlouwe

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Collega's, ik denk dat we allemaal de beelden gezien hebben die GAIA heeft getoond van een varkensbedrijf in Hoogstraten, waar biggen op een zeer pijnlijke manier worden gecastreerd. Het gillen ging door merg en been.

Jaarlijks worden er 5 à 6 miljoen mannelijke varkens gekweekt, waarvan 80 procent wordt gecastreerd. Hoewel pijnbestrijding wordt toegepast, gebeurt dat bij ons in 97 procent van de gevallen nog steeds onverdoofd. De castratie van biggen wordt al jaren toegepast omdat bij het verhitten van vlees van niet-gecastreerde varkens een onaangename geur kan vrijkomen, de zogenaamde berengeur.

Minister, in de pers hebben we kunnen lezen dat u voorstander bent van een verbod op biggencastratie en dat u dat samen met Nederland en Denemarken op de Europese tafel hebt gelegd. U wijst erop dat het vandaag de dag zelfs zo is dat je geen biolabel kunt krijgen. Daarmee doelt u op het gebruik van het vaccin Improvac voor de uitvoering van immunocastratie van biggen. Dat vaccin wordt onder andere toegepast door leveranciers van Colruyt.

GAIA stelt dat het intact houden van beren – het niet castreren, dus – een alternatief is voor castratie. Het is wetenschappelijk bewezen dat gevaccineerde dieren een betere voerconversie hebben en tot een tiende minder eten in hun leven. Dat is een win-winsituatie voor de boer, want ze zijn goedkoper te houden, ze produceren minder mest en ze hoeven geen pijn te lijden. Een vaccin kost ongeveer 3,36 euro per stuk.

Als je naar Nederland kijkt, zie je dat de Nederlandse markt voornamelijk uit intacte beren bestaat. De afzetmarkt voor Nederlands varkensvlees bestaat uit 65 procent intacte beren. 35 procent van de Nederlandse biggen wordt gecastreerd met CO₂/O₂-verdooving. Aangezien de Nederlandse varkensmarkt voornamelijk uit intacte beren bestaat en het Nederlandse Beter Leven Keurmerk de voorkeur geeft aan het houden van intacte beren, is er geen reden om aan te nemen dat Nederland zich zou verzetten tegen de export van het vlees van Vlaanderen naar Nederland.

Vlaanderen en Nederland kunnen ook afspraken maken om de onderlinge samenwerking te verbeteren, afspraken over de aanvaardbaarheid van detectiemethodes voor vlees van intacte beren en de afzetmarkt voor het varkensvlees met berengeur. Gelijkaardige afspraken zijn ook gemaakt tussen het Duitse kwaliteitsstelsel Qualität und Sicherheit (QS) en het Nederlandse ketenkwaliteitssysteem

Integrale Keten Beheersing (IKB). Ze sloten een protocol af dat moet worden nageleefd door alle Nederlandse slachthuizen die intacte beren verwerken. Dat protocol is opgenomen in de Duitse QS-audits sinds 1 juli 2012.

De essentie van het akkoord is dat beide kwaliteitssystemen elkaars werkwijze aanvaarden. Het Belgische kwaliteitssysteem BePork en het Nederlandse keten-kwaliteitssysteem IKB kunnen ervoor kiezen om een dergelijk systeem van wederzijdse erkenning in verband met de detectie van berengeur in intacte beren te ontwikkelen.

Minister, ik heb daarover enkele vragen voor u.

Gaat u initiatieven nemen om het castreren van biggen te verbieden of gaat u initiatieven nemen zodat de biggen gevaccineerd worden in plaats van gecastreerd?

Wat is de stand van zaken van een verbod op biggencastratie in Europa?

Gaat u naar Nederlands en Duits voorbeeld initiatieven nemen om samen met Nederland een protocol op te stellen voor de aanvaarding van elkaars werkwijze?

Welke andere initiatieven gaat u nemen om deze pijnlijke en nog steeds toegelaten ingreep in de Vlaamse intensieve veehouderij te verbieden?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Collega's en minister, mijn vraag sluit aan bij die van collega Sterckx. Het betreft een probleem dat al een aantal keer ter sprake is gekomen. Vrij recent was er de enquête van Gaia die duidelijk laat blijken dat vier op de vijf Vlamingen liever geen vlees eet van onverdoofd gecastreerde biggen. 85 procent van de ondervraagden geeft bovendien aan dat er maatregelen moeten worden genomen om het chirurgisch castreren van biggen tegen te gaan. 77 procent vindt dat er een wettelijk verbod moet komen. Er is, met andere woorden, enorm veel steun in Vlaanderen. De enquête toont aan dat er enorm veel steun is in Vlaanderen om de castratie van biggen te stoppen.

Maar een verbod is niet zo eenvoudig. Recent heeft de Federale Regering een koninklijk besluit (KB) goedgekeurd dat varkenshouders in staat stelt om zelf de biggen lokaal te verdoven voor de castratie. Dat zorgt ervoor dat de meeste biggen verdoofd zullen worden gecastreerd. Ik geef toe dat dit zeker en vast nog niet ideaal is, en dat is ook de reden waarom sommige dierenorganisaties daartegen reageren, maar het is alleszins al een stap vooruit. Alternatieve methodes, zoals een volledige verdoving, zouden te omslachtig zijn om praktisch uit te voeren en nog niet op punt staan of zorgen voor afzetproblemen in het buitenland, zoals immunocastratie. Immunocastratie is trouwens ook een probleem als het gaat over biolabels. Producenten met biolabels laten de immunocastratie niet toe. Al zit er in de laatste optie wel potentieel vermits de varkenssector door het komende stikstofkader moet worden afgebouwd. Misschien zijn er kansen om te focussen op productie voor de Belgische afzetmarkt.

Mijn vragen overlappen voor een stuk de vragen van de collega.

Hoe interpreteert u de resultaten van de enquête van Gaia? Hoe staat u tegenover de resultaten? Vindt u dat u daar gevolg aan moet geven door een specifieke beslissing te nemen?

Immunocastratie of aangepast voer is op bepaalde vlakken al een goede manier om castratie te vermijden. Ziet u een verbod op de verkoop van varkensvlees van gecastreerde varkens in Vlaanderen als een haalbare optie? Dat gebeurt nu al door een aantal grootwarenhuizen, zoals Renmans, Delhaize en CORA. Wat denkt u van

zo'n algemeen verbod? Zo waarborgt men een afzetmarkt voor varkensvlees van immunogecastreerde varkens. Hebt u hierover al overleg gehad met uw collega van Landbouw?

Ziet u bepaalde stappen die kunnen worden gezet? Bepaalde landen staan verder dan wij. Kunnen wij stappen zetten in Vlaanderen, eventueel volgend jaar in het kader van het Europees voorzitterschap, zodat we ons zouden kunnen spiegelen aan Europese landen die hierin verder staan?

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Minister, op 9 mei 2023 verscheen in het Staatsblad een nieuw KB van minister van Landbouw Clarinval en minister van Volksgezondheid Frank Vandenbroucke waarin wordt bepaald dat landbouwers zelf hun biggen mogen verdoven alvorens ze te castreren. Dierenartsen hoeven er niet meer aan te pas te komen.

Ik heb al meermaals een pleidooi gehouden om een verbod op biggencastratie door te voeren. En ook u bent daar in het verleden steeds een voorstander van geweest. Dat bleek al uit eerdere vragen die ik hierover heb gesteld.

Er zijn alternatieven voorhanden. Tijdens de themasessie 'Dierenwelzijn bij landbouwhuisdieren' die ik voor onze partij organiseerde op 27 februari 2023, maakten we onder meer kennis met Improvac, een vaccin tegen berengeur. Omwille van de interne markt en handel is het van belang dat zoveel mogelijk EU-lidstaten betrokken zijn bij een mogelijke oplossing.

Eerder gaf u al aan dat een verfijning van het gebruik van Rapid Evaporative Ionisation Mass Spectrometry (REIMS) voor de snelle detectie van berengeur aan de slachtlijn, een belangrijke voorwaarde blijft om vooruitgang te boeken in dit dossier. De juiste software en de snelheid van testen bleken voorlopig nog obstakels te zijn.

Ik heb voor u de volgende vragen, minister.

Hoe staat u tegenover biggencastratie? Bent u nog steeds een voorstander van een verbod? Wat zijn volgens u de grootste struikelblokken om een verbod op biggencastratie door te voeren?

Zijn er nog evoluties in de ontwikkelingen van een snel en werkbaar detectiesysteem van berengeur?

Hebt u de indruk dat er op Europees vlak zaken in beweging zijn? Ziet u mogelijkheden bij het EU-voorzitterschap van België begin volgend jaar om dit dossier hoog op de agenda te plaatsen?

Bent u bereid om er bij uw collega's, zowel op Vlaams, federaal als Europees niveau, op aan te dringen om verdere stappen te nemen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Goeiemorgen. Ik denk dat de enquête van GAIA aantoont – dat is geen verrassing, gelukkig maar – dat mensen bekommerd zijn om het welzijn van dieren, in dit geval van varkens, en een einde willen aan de onverdoofde castratie van biggen. Ik ben daar vanzelfsprekend zelf ook een groot voorstander van.

Er zijn ter zake nog wel een paar belangrijke struikelblokken. De Europese weg is bij uitstek de beste uitweg in dezen. Het gaat dan over de grensoverschrijdende concurrentie tussen varkenshouders die natuurlijk speelt, maar ook bijvoorbeeld

over het feit dat je vandaag niet eens het biolabel kunt krijgen. Collega Vandenhove, u verwees ernaar. Dat is inderdaad een gekke situatie: je dreigt je biolabel te verliezen als je meer diervriendelijk werkt. Dat is moeilijk te vatten. Ik blijf dit dossier dan ook op de Europese tafels leggen, want hoe je het ook draait of keert, daar kom je altijd op uit voor een fundamentele oplossing.

De situatie in onze partnerlanden is niet altijd even gunstig. In onze partnerlanden is de marktacceptatie van de alternatieven voor castratie nog altijd niet gevorderd. De belangrijkste exportmarkten voor ons zijn Duitsland en China. Duitsland heeft de kaart van de verdoofde castratie getrokken. Dat blijft natuurlijk wel castratie. Hoewel het houden van intacte beren of immunocastratie er zijn toegelaten, staan hun retailers daar veeleer weigerachtig tegenover. Dat heeft natuurlijk ook enigszins met de herinnering aan de hormonenaffaire te maken. Dat is daar ook niet vreemd aan.

Voor onze eigen binnenlandse markt kunnen we inzetten op alternatieven. Daar is er eigenlijk geen probleem meer. De retailers maken gebruik van ofwel intacte beren ofwel immunocastratie. Er wordt gevraagd of we geen wettelijk verbod kunnen instellen op de verkoop van vlees van gecastreerde varkens of van vlees in het algemeen, op grond van de Dierenwelzijnswet, maar je zit natuurlijk met de Europese vrijhandel. We importeren trouwens ook nog altijd varkensvlees. Spijtig genoeg vloekt dat met dat principe. Daarnaast heb je natuurlijk ook de thematiek van de biologische varkenshouderij, waar immunocastratie verboden is. Een verbod op de verkoop van vlees van gecastreerde varkens zou dus ook de verkoop van biologisch varkensvlees verhinderen, terwijl daar dan weer op andere vlakken dierenwelzijnsvoordelen aan verbonden zijn.

Ik heb, zoals gezegd, ook stappen ondernomen op Europees niveau: hoe zouden immunogecastreerde varkens in aanmerking kunnen komen voor een biolabel? Ik heb de Europees commissaris voor Landbouw daaromtrent nog gevat. Hij heeft bevestigd dat immunogecastreerde varkens niet in aanmerking komen voor een biolabel. Hij blijft dus bij dat standpunt.

Wat de intacte beren en de verwerking ervan in de biologische productie betreft, verneem ik dat de verwerking problematisch kan zijn, onder andere indien het aandeel beren met berengeur te hoog zou zijn en het vlees dan niet afdoende kan worden gemaskeerd met kruiden, maar ook door de andere vetzuursamenstelling, waardoor het vlees niet met de huidige verwerkingsmethodes kan worden verwerkt. Dat laat BioForum mij formeel weten. We komen dus opnieuw bij de alternatieven: het houden van intacte beren of het toepassen van immunocastratie. In beide gevallen is een berengeurdetectie aan de slachtlijn nodig om eventuele karkassen met berengeur eruit te kunnen halen. De REIMS-techniek voor het detecteren van berengeur, waaromtrent ik eerder een project financierde aan de Faculteit Diergeneeskunde van de UGent, botste op enkele obstakels die een toepassing bij de slachtlijn echt in de weg staan, zoals de snelheid en het grote aantal stalen dat moet kunnen worden verwerkt. Dat is voorlopig dus niet verder ontwikkeld, gelet op de beperkingen die ik net aanhaalde. In Denemarken werd ook gewerkt aan een nieuwe, veelbelovende techniek, maar die is nog niet commercieel beschikbaar. Op dit moment gebeurt de berengeurdetectie eigenlijk vooral met de menselijke neus, wat natuurlijk vrij intensief is. Dat werkt, maar een geautomatiseerd systeem zou de zaken natuurlijk wel wat vergemakkelijken en efficiënter maken.

Nederland is voor de binnenlandse markt zoveel mogelijk overgeschakeld op intacte beren, maar zoals gezegd, geldt dat ook voor onze binnenlandse markt, al dan niet in combinatie met immunocastratie. Maar ook Nederland zit voor de export nog altijd met hetzelfde probleem waar wij ook mee worstelen.

Er wordt ook verwezen naar de samenwerking tussen het Nederlandse IKB en het Duitse QS. Wij maken al deel uit van die samenwerking. Het Belgische BePork-lastenboek heeft ook afspraken gemaakt rond de evenwaardigheid van het lastenboek met onder meer het Duitse QS-systeem. Dat is ook de reden waarom de federale overheid recent het besluit genomen heeft over de lokale verdoving van biggen bij castratie door de varkenshouder in plaats van door de dierenarts. QS legt nu een verplichte verdoving tijdens castratie op en dat besluit was ook nodig om de export naar Duitsland veilig te stellen. Maar wat dierenwelzijn betreft, blijft de winst van verdoving natuurlijk beperkt. Er is nog steeds pijn na de ingreep en de controleerbaarheid is vooral laag. Men heeft daar in Nederland ook mee gewerkt en stelde vast dat als men het overlaat aan de landbouwers en er een installatie ter beschikking is, die in velerlei gevallen stof ligt te vergaren.

Daarom denk ik, omwille van de controleerbaarheid en vanwege het gegeven dat het nog steeds leidt tot pijn na de ingreep, dat het einddoel een einde aan de chirurgische castratie moet zijn. Maar gezien de grote grensoverschrijdende handel, moet dat dus ook op Europees niveau gebeuren, zodat er een gelijk speelveld is.

Dat staat ook zo in een position paper die ik samen met mijn collega's van de Vughtgroep heb overgemaakt aan de Europese Commissie en waarin we gevraagd hebben om die thematiek ook te behandelen in het kader van de ruimere herziening van de dierenwelzijnsregelgeving. De Europese Commissie voorziet om in het najaar met een voorstel van een wetgevend pakket rond dierenwelzijn te komen, waaronder ook een herziening van de wetgeving rond het welzijn van varkens. Daarom blijven we die druk hoog houden, opdat daar ook een verbod op chirurgische castratie van varkens in zou worden opgenomen. Dat is alleszins onze doelstelling.

Maar ook op andere vlakken moeten we werken aan een einde van de chirurgische castratie. Vanuit Vlaanderen geven we steun aan en faciliteren we nadrukkelijk de werkzaamheden van de subgroep van het Europese Animal Welfare Platform rond alternatieven voor chirurgische castratie. Dat is een vrijwillige Europese expertengroep rond de castratie van biggen, die probeert alle spelers uit de keten te verenigen om informatie en best practices uit te wisselen die kunnen helpen om verdere stappen te zetten op weg naar een einde aan chirurgische castratie. Wij 'hosten' dat trouwens ook. Eind vorig jaar was er ter zake een vergadering bij ons.

Ik ontving recent ook een subsidieaanvraag van Bioforum voor een onderzoeksproject rond het houden van intacte beren, waarin ze de nu nog bestaande knelpunten rond het houden en verwerken van intacte beren in kaart willen brengen en proberen weg te werken. Ook dat laten we niet los. En ook al is het een complexe problematiek die Vlaanderen op verschillende punten een beetje overstijgt, we trachten toch ten eerste een voortrekkersrol te spelen op Europees niveau, maar ten tweede ook creatief aan de slag te blijven gaan met alternatieve technieken in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Dank u, minister, voor uw uitgebreide antwoord. U gaf aan dat wij vooral uitvoeren naar Duitsland en China, maar het is eigenlijk vooral naar Polen en Duitsland, want China heeft in 2018 een embargo ingesteld voor de invoer van Belgisch varkensvlees, omdat België toen niet meer de AVP-vrije (Afrikaanse varkenspest) status had. Men is nog maar recent weer aan het onderhandelen om dat embargo eventueel op te heffen. En dan blijft het nog altijd zo dat het naar China maar een uitvoer van 2 procent is. Dat is dus zeker niet de grootste uitvoer die we hier in Vlaanderen hebben.

Ik ben heel blij dat we vooral gaan inzetten op het intact houden van de varkens en dat we willen gaan naar het niet meer castreren, maar zolang dat niet aan de orde is, moeten we er toch wel voor zorgen dat als varkens nu gecastreerd worden, dat pijnloos kan gebeuren. En dat heb ik niet echt uit uw antwoord kunnen halen, dat u daar voor 100 procent voor wilt gaan. Er is nu wel een nieuw KB dat landbouwers in de mogelijkheid stelt om zelf te verdoven, maar het is nog altijd 'mogen'. Het is geen verplichting, terwijl het in Duitsland inderdaad verboden is om biggen te castreren sinds januari 2021, tenzij er een pijnuitschakeling is. Dan mogen ze wel castreren. Het zou dus veel beter zijn dat wij ook in België of in Vlaanderen zoiets invoeren, zodat, als er toch nog biggen gecastreerd worden, dat altijd pijnloos zal gebeuren.

Ik heb twee weken geleden een webinar gevolgd met een boer uit Denemarken en iemand die daar ook onderzoek naar deed. In Denemarken mogen de boeren ook zelf verdoven. Die krijgen daar een opleiding voor. En de boer gaf zelf aan dat de biggen gezonder zijn, dat er veel minder sterfte is als men ze verdooft, dat er veel minder uitpuiling van ingewanden en zo is, en dat ze veel sneller genezen.

Minister, gaat u net zoals in Duitsland een algemeen verbod invoeren op de castratie van biggen, en enkel een uitzondering toestaan als er pijnuitschakeling wordt verkregen?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank, minister, voor het uitgebreid antwoord en vooral voor het overzicht van de inspanningen die u doet om dit te verbieden. Ik heb toch een paar fundamentele bemerkingen.

Ik start met een positieve noot. U moet er alles aan doen en er blijven voor vechten dat dierenwelzijn verder in overeenstemming wordt gebracht met het biogebeuren. Het feit dat biolabels geen immunocastratie toelaten, lijkt me inderdaad een tegenstelling. We moeten daarop verder werken.

Ik sluit me echter wel aan bij de collega. Waarom doet Vlaanderen niet zelf meer inspanningen om het pijnloos te laten gebeuren? Duitsland is inderdaad het beste voorbeeld. Sorry dat ik het moet zeggen, maar ik heb de indruk dat u in een aantal dossiers – ook hier – iets te gemakkelijk naar de Europese paraplu grijpt. Ik ben het met u eens dat we moeten proberen om oplossingen te vinden op Europees niveau. Maar goed, als dat niet kan, dan moeten we proberen verder te gaan. In dit geval kan het, zoals in andere landen duidelijk is aangetoond. Waarom zouden we dat dan niet doen? Ik wil nog eens oproepen om ook in Vlaanderen te verplichten dat het pijnloos moet gebeuren. Op het ogenblik dat Europa tot een regeling komt, kunnen we daar nog altijd op terugvallen. Ik zou u willen vragen om een stuk verder te gaan dan de Europese gesprekken en de groep van landen waarmee wordt samengewerkt. Wat houdt ons tegen om ook in Vlaanderen over te gaan tot die pijnloze aanpak?

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Dank, minister, dat u uitgebreid de tijd nam voor het antwoord. Ik hoop natuurlijk dat heel wat landbouwers gebruik gaan maken van de mogelijkheid om verdoving toe te passen bij het castreren van de biggen. Er moet dan natuurlijk wel voldoende kennis van zaken zijn. Het is dus belangrijk dat die kennis bij onze landbouwers op het terrein terechtkomt, want zij staan daar zeker voor open, maar ze moeten de kennis hebben om het op een goede manier toe te passen. Het blijft natuurlijk wel zo dat het geen volledige uitschakeling van de pijn is. Op termijn blijf ik erbij dat biggencastratie niet meer zou mogen worden uitgevoerd.

Er is natuurlijk het belang van het gelijk speelveld op de handelsmarkt. Daardoor wordt dit het best op het Europese niveau geregeld. Dat is een realiteit, een context waarin we ons bevinden. We zijn vorige week met deze commissie op werkbezoek geweest naar Finland. Daar zou men een uitdoofscenario in het vooruitzicht stellen. Vanaf 2027 zou het er verboden worden om onverdoofd biggen te castreren. Vanaf 2035 zou er een verbod worden ingesteld op biggencastratie. Maar ook daar start men flankerend met een taskforce, omdat men begrijpt dat er problemen zijn rond export. Finland erkent die handelsobstakels. Die taskforce wordt speciaal opgericht om die obstakels in beeld te brengen.

De collega verwijst naar Nederland en naar Duitsland. Ik wil er toch op wijzen dat er grote problemen zijn met export van Europa naar landen buiten de Europese Unie. De Aziatische markt blijft een belangrijke afzetmarkt. Er zijn stukken van het varkensvlees die bij ons in onbruik zijn geraakt. Oren en poten eten wij niet meer, maar daar is momenteel veel vraag naar op de Aziatische markt.

Vlaanderen is een voortrekker. Het kan misschien in Finland een bondgenoot vinden richting het EU-voorzitterschap begin volgend jaar. We kunnen dat aangrijpen om het probleem in kaart te brengen en onder de aandacht te brengen. Dat brengt me bij mijn bijkomende vraag. Ik hoop dat de minister, voorafgaand aan het voorzitterschap, de nodige stappen zal ondernemen om de biggencastratie hoog op de Europese dierenwelzijnsagenda te plaatsen. U verwees ernaar dat er misschien Europees iets zou bewegen in de richting van een taskforce. Zou zo'n taskforce nuttig zijn om de handelsobstakels, Europees gezien, in kaart te brengen?

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Het is inderdaad heel correct om naar het Europese veld te verwijzen. Het gaat immers om een product dat exportgericht is. We hebben nogal wat export van varkensvlees, vooral op de Europese markt, maar ook een stuk daarbuiten. Het is goed om naar een gelijk speelveld te blijven streven.

Mijn kleine aanvullende vraag, minister, heeft verband met uw verwijzing naar de studie die u aan de Universiteit Gent hebt gevraagd met betrekking tot de slachtlijn. Men controleert in welke mate een aantal dieren berengeur hebben. Dat gaat maar over een paar procent van de mannelijke dieren die worden geslacht. U hebt gezegd dat de analysesnelheid niet groot genoeg is. Betekent dat dan dat men het opgeeft of gaat men verder met deze studie? Er is immers een verschil tussen enerzijds de performantie van de techniek en anderzijds de snelheid die men nodig heeft om tot een normale toepassing tijdens de slachting te komen. Mijn vraag is dus of men verder gaat met de poging om dit te ontwikkelen als mogelijke gebruikstoepassing.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal eerst ingaan op de vraag hoe we reageren op het nieuwe federale initiatief, het KB dat het mogelijk maakt voor de varkenshouder om tot biggencastratie over te gaan met het toebrengen van lokale verdoving. Ik meen dat dat een schijnoplossing is. Ten eerste is de effectieve toepassing daarvan niet te controleren. Ten tweede vrees ik dat daarmee minstens ten dele de druk verdwijnt om te streven naar het einde van de chirurgische castratie van biggen. Er werd verwezen naar onder andere Duitsland met betrekking tot de mogelijkheid voor landbouwers om dit zelf toe te passen na een opleiding. Met dit KB is een opleiding niet verplicht. Varkenshouders zullen dus zonder enige opleiding of kennis van zaken aan de slag kunnen met anesthetica, waarmee de illegale uitoefening van diergeneeskunde die vandaag elke dag tienduizend keren gebeurt, eigenlijk de facto wordt gelegaliseerd. Het is ook een inbreuk wat de uitoefening van de diergeneeskunde betreft, denk ik, en toch enigszins een aanfluiting van de zware dierenartsopleiding, temeer ook gelet op de recente invoering van een

ingangsexamen voor diergeneeskunde. Wij in Vlaanderen maken dit dus strenger, en aan de andere kant zegt men federaal dat bepaalde diergeneeskundige handelingen door iedereen kunnen worden gedaan, zelfs zonder opleiding. Dat lijkt me een ferme tegenspraak. Wat is dan het volgende? Dat hondenfokkers of andere dierenfokkers pleiten voor het recht om zelf hun mannelijke dieren te mogen castreren na het aanbrengen van verdovende gel? Met dit KB zet men de deur open voor volgende vragen in die richting. Daarom vind ik dat een slechte zaak.

Voor onze eigen markt zitten we goed met de alternatieven. Daar zit het probleem niet. Het gaat over onze exportmarkten. Momenteel ligt de export naar China bij mijn weten trouwens grotendeels stil, maar het gaat over de andere afzetmarkten. We moeten sowieso druk blijven zetten voor een Europese oplossing, want dat is de enige fundamentele. Ondertussen blijven we wel inzetten op technieken inzake zowel immunocastratie als berengeurdetectie. We blijven die aanmoedigen. We blijven openstaan voor de financiële en andere ondersteuning ervan. We moeten wel vaststellen dat de onderzoekers zelf enigszins geneigd zijn om bepaalde sporen stop te zetten als ze geen uitzicht op een commerciële toepassing hebben. Als ze op basis van de eigen bevindingen al de afweging kunnen maken dat de kostenbatenanalyse waarschijnlijk negatief is, dan zullen ze andere sporen verkennen. Dat blijven we natuurlijk aanvuren, maar we kijken reikhalzend uit naar wat de regelgeving op Europees niveau die voor het najaar werd aangekondigd, zal bevatten. We hadden de bevestiging gekregen dat daarbij specifiek ten aanzien van de biggencastratie ook een regeling zou worden meegenomen. We houden de druk dus hoog wat dat betreft. Trouwens, mocht dat niet het geval zijn, dan zullen we gebruikmaken van ons Europees voorzitterschap om die thematiek zelf op de Europese agenda te zetten. We zitten weldra dus enigszins zelf aan het stuur wat dat betreft.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Het is goed dat we blijven inzetten op het onderzoek naar hoe we de biggen kunnen behouden zonder de castratie en het detecteren van de berengeur. Maar ik wil er toch op blijven hameren dat we niet kunnen toelaten dat het misschien nog jaren duurt voor er vanuit Europa een verbod komt op de castratie van biggen en dat we ondertussen in Vlaanderen maar toelaten dat die biggen onverdoofd gecastreerd worden. U zegt zelf dat we het initiatief van Europa moeten afwachten en dat we het in het najaar gaan kennen. Maar als daar niet voldoende maatregelen in staan om pijnloze castratie te laten gebeuren, vind ik dat we daar als Vlaanderen zelf initiatief in moeten nemen. U zegt wel dat u het dan doorschuift naar wanneer we zelf het Europees voorzitterschap hebben. Maar de laatste weken schuift u alles door naar het Europees voorzitterschap. Ik denk dat we toch wel realistisch moeten zijn dat we in een half jaar voorzitterschap niet gigantisch veel gaan kunnen realiseren op het vlak van dierenwelzijn. Ik wil er dus toch op blijven hameren om die piste open te houden en verder onderzoek te doen of toch verder te kijken om het verbod op castratie hier in Vlaanderen in te voeren tenzij er verdoving gebruikt wordt.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Ik heb twee korte bedenkingen, minister. Ten eerste ben ik het eens met uw kritiek op de federale beslissing. U vertrouwt misschien de veehouderijsector meer dan ik dat doe. Er zijn er goede tussen, maar er zijn er ook slechte tussen, cowboys dus. Ik deel zeker uw mening, maar goed, het is een bepaalde stap die genomen is. Maar dat bevestigt nog eens dat het beter zou zijn als we in dit land beter zouden samenwerken dan nu het geval is.

Ten tweede is dat gelijk speelveld natuurlijk oké. Men kan daarover van mening verschillen, maar ofwel laat men het dierenwelzijn voorgaan in plaats van grote

verklaringen te doen, ofwel laat men het economisch belang voorgaan. Het is duidelijk: elke keer wanneer het woord 'gelijk speelveld' gebruikt wordt, komt het er eigenlijk op neer dat het economische voorgaat op het dierenwelzijn. Oké, dat is een stelling die ik niet deel, maar waarvan ik merk dat u, ondanks de zaken die u allemaal doet voor dierenwelzijn in een aantal dossiers, ze toch blijft innemen.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Het is daarnet al gezegd maar ik wil het nog eens herhalen. Die verdoving schakelt natuurlijk niet de volledige pijn uit. Het is belangrijk dat die verdoving ook goed toegepast wordt. De komst van dit KB mag natuurlijk het debat niet stoppen, maar ik denk dat dat ook niet het geval zal zijn. Wij zullen dit debat niet loslaten, de collega's zullen het niet loslaten, dus dit gaat verder. Op termijn is natuurlijk enkel die Europese oplossing van dat totaal verbod de te bewandelen weg volgens mij. Ik hoop dat er naast Finland nog andere bondgenoten gaan opduiken, maar het ziet ernaar uit dat dat wel zo zal zijn en dat de geesten intussen rijpen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Klaas Sloomans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de subsidiestroom van de Franse Gemeenschap naar Franstalige vzw's in Vlaanderen – 2632 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Karl Vanlouwe

De voorzitter: De heer Sloomans heeft het woord.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Minister, zoals u weet raakte een tweetal weken geleden bekend dat de Franse Gemeenschapsregering, de Wallon-Bruxregering, een nogal complexe financieringsconstructie op poten heeft gezet om onder meer onze regio, eigenlijk heel Vlaanderen maar vooral de Vlaamse Rand, heel actief te gaan verfransen. Zo blijkt uit onderzoek van onder meer de RTBF dat Wallon-Brux jaarlijks een kleine 800.000 euro stort op de rekening van de Assemblée Parlementaire de la Francophonie (APF), die eigenlijk als enige doel heeft de Franstalige taal en cultuur in de wereld te promoten. Dat geld wordt vervolgens doorgestort naar de Belgische afdeling van de APF, waarna die op zijn beurt een klein half miljoen euro doorstort naar een Franstalige vzw met de naam Point Culture, die het dan op zijn beurt doorsluist naar een aantal zeer rabiote, francophone, socio-culturele organisaties in de Rand die zeer duidelijk als doelstelling hebben de Franse taal en cultuur actief te verspreiden in onze Vlaamse regio, in het Vlaamse Gewest.

Zo zien we bijvoorbeeld dat er op jaarbasis – ik som er een aantal op – 83.000 euro gaat naar de Bibliothèque Charles Bertin de Rhode-Saint-Genèse, 29.000 euro naar de Association Culturelle et Artistique de Linkebeek, 20.000 euro naar de Association Culturelle de Leeuw-Saint-Pierre – Sint-Pieters-Leeuw, dus –, 12.000 naar de vzw Culture Alseberg/Beersel – u uiteraard niet onbekend – enzovoort. Het gaat in totaal om een dertigtal Franstalige verenigingen die in Vlaanderen actief zijn, maar wel degelijk in eigen taal opereren.

Zoals u weet gaat de Vlaamse Gemeenschapsregering hiermee frontaal in tegen de Grondwet, die duidelijk stelt dat Vlaanderen exclusief bevoegd is voor culturele aangelegenheden. Dat blijkt ook uit de arresten van het Grondwettelijk Hof die in 1996 en in 2000 dergelijke decreten en begrotingsprogramma's hebben vernietigd. Ze financierden 'krak' dezelfde verenigingen als diegene waar het vandaag over gaat, maar dan zonder de omweg via Parijs. Ook constitutionalistes zoals Lucien

Rigaud van de Université Libre de Bruxelles (ULB) zijn formeel dat dit wel degelijk een ongrondwettelijke constructie is. Maar nog frappanter, en anderzijds niet helemaal verbazingwekkend, is eigenlijk dat men langs Franstalige kant, langs politieke zijde, zeer goed beseft dat dit een illegale constructie is. Meer zelfs, men geeft het schaamteloos toe. Jean Paul Wahl, MR-parlementslid, die al lang in het vak zit, stelde in een reactie op dit dossier dat er na de uitspraken van het Grondwettelijk Hof nieuwe financieringsmechanismen moesten worden bedacht om de francophonie in Vlaanderen te verdedigen.

Kortom, men legt zich niet neer bij een grondwettelijk arrest. Men neemt gewoon akte van dat arrest om het vervolgens te gaan ontwijken. Zijn collega, de voorzitter van het parlement van de Franse Gemeenschap Philippe Courard, ging nog een stap verder. Hij zei in een interview dat het een praktijk is die al vele jaren bestaat. Hij zei dat hij ze zelf jaren heeft toegepast en dat hij er trots op is de Franstaligen te verdedigen die in België wonen. "Zij hebben het recht om hun cultuur te ontwikkelen via hun taal, bibliotheken en culturele centra. Het is een politieke keuze. Als je je met politiek bezighoudt, moet je je verantwoordelijkheid nemen. Ik heb er geen moeite mee om Franstaligen in ons land te promoten, ook niet in Vlaanderen. Aucune." We kunnen hier wel degelijk stellen dat we hier met een majeur juridisch en politiek probleem zitten waarbij de Grondwet, zoals we dat van Franstaligen gewoon zijn, zeer à la carte wordt toegepast en waarbij de territoriale integriteit van Vlaanderen wordt aangevallen. Daarom heb ik de volgende vragen voor de minister.

Ik zou graag van u weten, minister, hoe u deze ongrondwettelijke financieringsconstructies evalueert.

Beschikt u over informatie welke specifieke projecten met deze middelen zijn gefinancierd? We weten over welke vzw's het gaat, maar welke projecten hebben de vzw's met deze middelen gefinancierd? Ik neem aan dat u die informatie niet hebt, maar de vraag stellen kan uiteraard.

Welke politieke en/of juridische initiatieven neemt u om de territoriale integriteit van de Vlaamse Rand, en bij uitbreiding van heel Vlaanderen, te waarborgen?

Welke eisen formuleert u ten aanzien van de Waalse collega's in het kader van de federale loyaliteit? We hebben opnieuw gezien dat die van één kant komt.

U hebt dit geagendeerd op het Overlegcomité. Dat is uiteraard zeer positief. Ik had graag vernomen welk concreet standpunt we daar gaan innemen en welke consequenties we daaraan gaan verbinden. Want ik vrees dat een vriendelijk verzoekje niet zal volstaan. Het is twee weken geleden aan bod gekomen in de Kamer in een vraag aan Vincent van Quickenborne. Hij heeft gezegd dat hij er niets mee zou doen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat de reportage van de RTBF, waarvoor dan toch dank, maar zeker ook de getuigenissen van de voormalige voorzitter van het parlement van de Franse Gemeenschap en van een Waals parlementslid weinig aan de verbeelding overlaten: de Franse Gemeenschap subsidieert nog steeds Franstalige organisaties in Vlaanderen. Het enige verschil met vroeger is dat ze er een omweg aan heeft toegevoegd, namelijk via francophone organisaties in het buitenland, meer bepaald in Parijs. Via die weg belandt dat ten slotte toch bij Franstalige organisaties in Vlaanderen. In de reportage verbergt men ook niet dat men de arresten van het Grondwettelijk Hof doelbewust omzeilt.

Hoe ik dit evalueer? Dit is verwerpelijk. Aan de overkant van de taalgrens zwaait men enerzijds regelmatig met de Belgische vlag en benadrukt men de Belgische

eenheid, maar tracht men anderzijds heimelijk het beleid van de Vlaamse Gemeenschap te ondergraven. Ik begrijp dat niet. Eigenlijk omzeilt men gewoon de totaliteit van de eigen regels. De verwantschap met Franstaligen in Vlaanderen prevaleert dus blijkbaar boven de gehechtheid aan de Vlaamse Gemeenschap en dus aan België. Dat is de duidelijke conclusie die je daaruit kunt trekken.

We hebben het dan over een overheid, de Franse Gemeenschap, die de begrotings-tekorten opstapelt en zelfs niet meer de ambitie heeft om nog te streven naar een begrotingsevenwicht, maar blijkbaar dan toch nog geld genoeg vindt om illegaal subsidies te gaan uitstrooien, alsof ze het comfort, de luxe van een overschot aan middelen heeft. Men meent nog wel wat over te hebben om de Franstalige vrienden in Vlaanderen te onderhouden. Een ander aspect dat ik daar nog aan wil toevoegen, is dat diverse organisaties die genieten van dat illegale subsidiegeld, ook nauw verwant zijn met lokale politieke partijen. De vraag is ook in welke mate die middelen worden gebruikt om verkiezingen onrechtstreeks te beïnvloeden en in welke mate er dus ook sprake is van onrechtmatige partijfinanciering.

Ik heb dat namens de Vlaamse Regering geagendeerd bij het Overlegcomité, vanzelfsprekend met de bedoeling om openheid ter zake te kunnen krijgen en met een heel ferm pleidooi voor de stopzetting van die financiering. Ik ga ervan uit dat ik daarin word gesteund door de andere overheden van dit land. Wat mij immers ook verbaast, is dat er daaromtrent aan Franstalige politieke kant weinig deining is. Terwijl er zo'n nood aan financiële middelen is, vindt men toch nog een overschot om via een manifest illegale weg subsidiegeld over Franstalige organisaties in Vlaanderen te gaan uitstrooien. Ik zou ook niet weten in welke mate bijvoorbeeld partijen als de PS of Ecolo zich verwant voelen met die organisaties in Vlaanderen. We zullen dit dus bepleiten in het Overlegcomité. We vragen een stand van zaken, openheid, duidelijkheid, eerlijkheid, als het even kan, maar vooral ook een stopzetting van illegale praktijken.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Ondanks de ochtend ontwaar ik toch enige vechtlust bij u, minister, wat uiteraard positief is. U zegt dat u op het Overlegcomité een pleidooi gaat houden voor de stopzetting. Mijn vrees is dat dat vriendelijke verzoekje wel eens gemakkelijk afgewimpeld zou kunnen worden. En aangezien we weten dat de Franstaligen alleen de taal van de macht verstaan, is het misschien opportuun om dezelfde instrumenten te gebruiken die zij gebruiken en gewoon in zekere zin te gaan chanteren en dus zolang hun financieringsconstructies in werking blijven, de acht Franstalige faciliteitscholen niet meer te financieren. We hebben de afgelopen twintig jaar bijna 200 miljoen euro gestoken in de verfransing van onze eigen regio door de faciliteitscholen te financieren. We weten dat dat in omgekeerde zin niet gebeurt. En dan krijgen we eigenlijk een welgemeende ... – ik zal het woord niet uitspreken. Het lijkt me dus opportuun dat u inderdaad de taal van de macht hanteert. Het is de enige taal die de Franstaligen verstaan.

Wij hebben aan de heer Van Quickenborne gevraagd om zijn positief injunctierecht te gebruiken, omdat er wellicht sprake zou kunnen zijn van strafrechtelijke constructies. Ten eerste is dat inderdaad subsidiefraude en ten tweede worden ook de grondwettelijke regels met de voeten getreden. De heer Van Quickenborne heeft daar negatief op geantwoord. Hij zegt dat hij daar zeer selectief mee is en dat hij het niet gaat doen, punt. Anderzijds heeft natuurlijk ook mevrouw Demir positief injunctierecht en gebeurt dat altijd op verzoek van haarzelf of van een andere collega-minister. Mijn vraag in dezen is dus of u uw collega Demir zult verzoeken om het positief injunctierecht te gebruiken in het kader van dit dossier.

De voorzitter: De heer Tiebout heeft het woord.

Jeroen Tiebout (N-VA): Minister, ik heb samen met u vastgesteld dat de Assemblée parlementaire de la Francophonie (APF) dezelfde vereniging is waarmee de bewuste Waalse griffier reisjes naar Dubai gefinancierd kreeg in het kader van Franstalige cultuur. Ook veel Waalse politici zijn er lid van.

Die APF krijgt een dotatie – dus niet eenmalig, maar op jaarlijkse basis – van 285.000 euro aan basissubsidie om subsidies uit te keren. Dat moet nogal een werk zijn, als je 285.000 euro nodig hebt om subsidies aan te nemen en te herverdelen. Daarbovenop krijgt ze nog eens 471.000 euro als subsidie voor Franstalige culturele organisaties, onder andere in de Rand, maar niet alleen in de Rand, ook in Gent, Knokke, Oostende, Dilbeek, Vilvoorde, Tervuren en noem maar op. Dat is wraakroepend, maar ik kan alleen maar vaststellen dat u alles doet en zult blijven doen om dit op de kaart te zetten en aan te kaarten op het federale niveau. Want in Vlaanderen is alleen de Vlaamse Regering bevoegd voor het uitrollen van een cultuur-, sport- of jeugdbeleid en worden de parameters daarvoor decretaal geregeld, en niet in Frankrijk.

Er is eigenlijk maar één oplossing wat onze partij betreft. Ofwel wordt er op het Overlegcomité gekeken naar een stopzetting van dat soort praktijken, ofwel moeten we kijken welke extra juridische stappen er nog mogelijk zijn om dit soort Waals imperialisme een halt toe te roepen, zij het dan naar een alternatieve manier kijken voor hoe we dit soort organisaties kunnen stoppen. Ik ben dan ook zeer tevreden dat u onmiddellijk stappen hebt gezet en dit agendeert op het Overlegcomité. En dus is ook mijn vraag: wat nadien?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat het Overlegcomité betreft, sta mij toe om niet met de fanfare op kop het bos in te trekken en bij voorbaat al aan te geven wat onze diverse pistes zouden zijn ten aanzien van diverse mogelijke antwoorden die zouden worden geformuleerd. Ik denk dat we in eerste instantie de druk moeten opvoeren, ook via het federale parlement en de Federale Regering. Ik kan me niet inbeelden dat de Federale Regering als hoeder van de federale loyauteit ter zake ook geen initiatief zou nemen als nogmaals wordt bevestigd dat deze illegale praktijken nog steeds in stand worden gehouden. Daar kijk ik dus naar uit, en naar de standpunten die zullen worden ingenomen in het Overlegcomité.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Ik begrijp uit het antwoord dat van het positief injunctierecht dus niet zal worden gebruikgemaakt, tot nader order, aangezien er geen antwoord op kwam. U zegt niet met de fanfare op kop het bos in te willen trekken ten aanzien van het Overlegcomité, maar eigenlijk zie je aan de andere kant, bij de Franstaligen wel die arrogantie. Ze geven openlijk toe de wet niet na te leven. Ze leggen die eigenlijk gewoon volledig naast zich neer. Ik vind dat als de federale loyauteit voor hen een vodge papier is, dat voor ons zeker zo moet zijn. Wie aan de territoriale integriteit van Vlaanderen raakt, moet beseffen dat hij in wezen een oorlogsverklaring afkondigt. Ik roep u dan ook op om hun dat te laten voelen. De wet biedt u daartoe alle instrumenten. Het enige wat wij u dan ook vragen, is dat u die instrumenten maximaal zou gebruiken. Of om het in het in de taal van Molière te zeggen, wat ze aan de andere kant van de taalgrens beter zullen begrijpen: "Combattons le mal par le mal."

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.